

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG NGOẠI KHOÁ GIÁO DỤC VÌ SỰ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VỚI TRÒ CHƠI GIẢI Ô CHỮ KIẾN THỨC CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM

○ ThS. NGUYỄN THỊ NGÀ*

1. Hoạt động ngoại khoá (HĐNK) được coi là một hoạt động dạy học (DH) ngoài quỹ thời gian dành cho môn học, nội dung thường nằm trong chương trình học tập các môn học ở trường CĐSP nói riêng và các nhà trường nói chung. HĐNK được tiến hành một cách có tổ chức nhằm củng cố, mở rộng, nâng cao kiến thức đồng thời cũng trang bị những kiến thức mới cho người học; được tổ chức dưới nhiều hình thức khác nhau. Việc lựa chọn hình thức tổ chức tùy thuộc vào mục đích, nội dung và địa điểm tổ chức hoạt động cụ thể. Tuy nhiên, về mặt lí luận, các HĐNK được phân chia như sau:

Phân chia theo mục tiêu hoạt động, bao gồm:
+ Tổ chức các cuộc thi (viết, vẽ, làm thơ, hát múa...); + Tổ chức các trò chơi lớn (số lượng người tham gia lớn); + Tổ chức các buổi tọa đàm, nói chuyện, nghe báo cáo; + Tổ chức các hoạt động tuyên truyền, vận động; + Tổ chức các hoạt động khảo sát, điều tra thực tiễn, thăm quan, dã ngoại, các hoạt động thực tế...

Phân chia theo nội dung: + Tích hợp nhiều vấn đề, nhiều môn học cùng tổ chức; + Chi nghiên cứu về một vấn đề, trong một môn học.

Sự phân chia các hình thức tổ chức HĐNK chỉ mang tính chất tương đối. Tuy nhiên, khi thiết kế HĐNK, cần chú ý tới các yêu cầu sau: HĐNK phải có mục tiêu sát với mục tiêu môn học, chương trình học tập, là những hoạt động thực hiện bởi cá nhân hoặc nhóm, tổ, cả lớp, khối... được tổ chức ngoài chương trình học nội khoá, có ý nghĩa giáo dục (GD) cao. Nội dung phong phú, hình thức tổ chức đa dạng mới, thu hút được đông đảo sinh viên (SV) tham gia. HĐNK kích thích tư duy sáng tạo, linh hoạt của SV khi tham gia. Yêu cầu SV phải vận dụng kiến thức lí thuyết, kinh nghiệm thực tiễn và những kĩ năng, kĩ xảo cần

thiết để giải quyết các vấn đề. HĐNK giúp SV nâng cao kiến thức, rèn luyện tác phong, tư tưởng, đồng thời đánh giá được thái độ của SV khi tham gia các hoạt động (HĐ).

Khi thiết kế các HĐNK, cần: dựa vào nội dung GD và trình độ nhận thức, đặc điểm đối tượng SV; đảm bảo về thời gian; có tính logic và dựa vào các nguồn tư liệu sẵn có với nội dung GD vì sự phát triển bền vững (PTBV).

2. GD vì sự PTBV là vấn đề mới và cần thiết, không được xây dựng thành môn học riêng biệt mà chỉ được dạy tích hợp, lồng ghép trong các môn học có khả năng tích hợp nội dung GD vì sự PTBV cao như: môn Địa lí, Sinh học, Hoá học,... đặc biệt, trong các phân môn của môn Địa lí Việt Nam như: Địa lí tự nhiên Việt Nam (DLTNVN), DL kinh tế - xã hội Việt Nam (DLKT-XHVN), Địa lí địa phương, Thực địa I, thực địa II... Các môn học này đều chứa đựng nội dung cơ bản của PTBV. Trong môn Địa lí TNVN, việc GD vì sự PTBV có ý nghĩa hết sức quan trọng bởi GD vì sự PTBV là khả năng của cá nhân tham gia chủ động vào việc phân tích và đánh giá các quá trình phát triển không bền vững, định hướng theo các tiêu chí bền vững trong cuộc sống bản thân và cùng với những người khác đưa các quá trình PTBV địa phương cũng như toàn cầu đi vào vận hành. Vì vậy, GD vì sự PTBV là một bộ phận cấu thành cơ bản của GD phổ thông. GD vì sự PTBV chứa đựng những phương diện từ GDMT, học toàn cầu, hoà bình, KT-XH, sức khoẻ cộng đồng...

UNESCO định nghĩa GD vì sự PTBV như sau: GD vì sự PTBV mở ra cho tất cả mọi người cơ hội học tập cho phép tiếp thu được các tri thức và giá trị cũng như học được các phương thức, hành

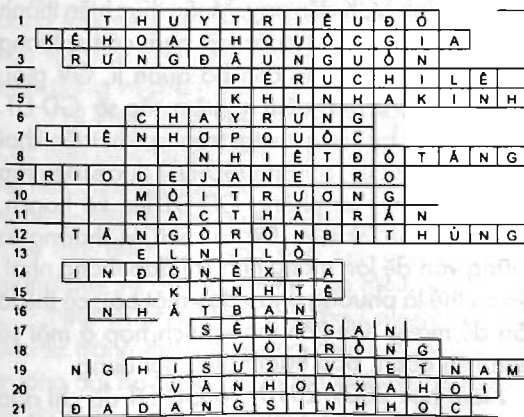
* Trưởng Cao đẳng sư phạm Điện Biên

vi và phương cách sống cần thiết cho một tương lai và sự thay đổi xã hội một cách tích cực.

GD vì sự PTBV là một quá trình học suốt đời để đào tạo được những công dân có hiểu biết, có kĩ năng giải quyết vấn đề một cách sáng tạo, xoá mù chữ về khoa học và xã hội, cam kết tham gia vào các hoạt động cá nhân và tập thể một cách có trách nhiệm. Những hành động này giúp cho việc đảm bảo có được một tương lai lành mạnh về môi trường, thịnh vượng về kinh tế. GD vì sự PTBV là một cách nhìn GD như là công cụ để đạt được sự cân bằng giữa thu nhập kinh tế với truyền thống văn hoá và tôn trọng tài nguyên thiên nhiên trên trái đất. GD vì sự PTBV là một khái niệm luôn biến động, chứa đựng một cách nhìn mới của GD nhằm giúp cho con người ở mọi lứa tuổi đảm nhận trách nhiệm tạo dựng và tận hưởng một tương lai bền vững.

3. Để GD vì sự PTBV qua môn Địa lí Việt Nam với các HĐNK, có nhiều biện pháp để giáo viên (GV) lựa chọn và sử dụng, trong đó có biện pháp tổ chức trò chơi ô chữ. Để tổ chức trò chơi giải ô chữ, trước tiên, GV nên lựa chọn nội dung GDPTBV để thiết kế ô chữ (xem hình) và xây dựng kế hoạch tổ chức trò chơi cho SV.

GV lựa chọn 1 SV là người quản trò (người dẫn chương trình) địa điểm, thời gian, số lượng đối tượng tham gia trò chơi được chia ra thành các đội chơi, chuẩn bị đầy đủ các đồ dùng thiết bị hỗ trợ cần thiết cho việc tổ chức trò chơi. Khi tiến hành, cần tạo không khí vui vẻ, sôi động, hấp dẫn, lôi cuốn người tham gia và người cổ vũ bằng cách có kèm theo các tiết mục văn nghệ xen kẽ, ca sĩ chính là các thành viên của các đội thi.

Có thể sử dụng ô chữ kiến thức và hệ thống câu hỏi theo hàng ngang như sau:

1. Tên của một hiện tượng ô nhiễm biển do một loại tảo có màu đỏ gây ra
2. Tiền đề của thập kỉ vì sự PTBV ở Việt Nam
3. Tên gọi của nhân tố có tính quyết định tới nạn lũ lụt ở miền núi nếu bị chặt phá.
4. Tên của các quốc gia có hiện tượng El Nino xảy ra
5. Một hiện tượng ô nhiễm môi trường do có nhiều chất khí thải độc hại gây ra
6. Hiện tượng xảy ra trên miền tại các nước thuộc khu vực Đông Nam Á
7. Tổ chức đứng đầu các quốc gia trên toàn cầu
8. Hiện tượng trái đất nóng lên do
9. Hội nghị Thượng đỉnh về môi trường và phát triển năm 1992 tổ chức tại đây
10. Nội dung đầu tiên của PTBV
11. Tác nhân gây ra hiện tượng ô nhiễm môi trường
12. Hiện tượng ô nhiễm môi trường khí xảy ra mạnh tại Bắc và Nam cực
13. Hiện tượng ô nhiễm môi trường có nghĩa theo cách gọi của tiếng địa phương là: «Cậu bé giáng sinh»
14. Quốc gia ở khu vực Đông Nam Á có nạn cháy rừng trên miền
15. Nội dung thứ 2 của PTBV
16. Quốc gia đồng tài trợ giới thiệu Nghị quyết triển khai thập kỉ GD vì sự PTBV
17. Diễn đàn GD thế giới tổ chức vào tháng 4 năm 2000 diễn ra ở cơ quan này
18. Hiện tượng thiên nhiên thường xảy ra vào mùa hè
19. Tên gọi về «Định hướng Chiến lược PTBV» của Chính phủ Việt Nam ban hành
20. Nội dung thứ 3 của PTBV
21. Tên gọi của vấn đề suy giảm nguồn gen động thực vật

Khi tổ chức HĐNK, GV cần lưu ý: - Lựa chọn nội dung phù hợp, hấp dẫn, có tính thời sự, cập nhật; - Vận dụng các hình thức tổ chức đa dạng, có khả năng lôi cuốn số đông SV tham gia; - Lựa chọn địa điểm, thời gian tổ chức nên trùng với các ngày lễ: ngày Trái đất, ngày môi trường, ngày dân số, ngày vì người nghèo...; - Chọn ban giám khảo, người quản trò, tổ chức HĐNK phải là người tự tin, ứng xử khéo léo, hoạt bát, có tài hùng biện, công minh, trung thực.

Khi tiến hành tổ chức trò chơi giải ô chữ, GV cần hướng dẫn cụ thể, tỉ mỉ cho SV làm

(Xem tiếp trang 55)

